

DOI: 10.32347/2786-7269.2023.3.134-143

УДК 332.54

д.т.н., професор **Петраковська О.С.**,
petrakovska.os@knuba.edu.ua, ORCID: 0000-0002-9437-9730, H-index – 5,к.т.н., доцент **Михальова М.Ю.**,
mykhalova.myu@knuba.edu.ua, ORCID: 0000-0002-2242-5507,
Київський національний університет будівництва і архітектури

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Встановлення обмежень щодо використання земель, як механізм забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення та сталого розвитку територій, має вагоме значення. В дослідженні проведений аналіз різноманітності обмежень щодо використання земель, визначено підстави встановлення обмежень у використанні земель, проведено їх агрегацію та структурування за різними ознаками з урахуванням правових, просторових, соціальних, економічних та екологічних аспектів. Під час дослідження використовувалися методи аналізу та синтезу, порівняння та системні методи. Запропоновано класифікацію обмежень землекористування в залежності від різних класифікаційних ознак. Результати дослідження ілюструють необхідність подальшого визначення оцінки впливу обмежень на соціальне життя.

Ключові слова: землекористування; обмеження; класифікація; ознаки

Постановка проблем. У сучасних умовах інтеграційних процесів, які активізувались наприкінці ХХ сторіччя, постає необхідність трансформувати наявні в Україні підходи та механізми до регулювання землекористування. Методи і засоби регулювання питань при прийнятті рішень, в першу чергу, повинні працювати на покращення умов життєдіяльності населення; збереження екологічної стабільності територій; збільшення цінності й вартості земель та підвищення їх інвестиційної привабливості при забезпеченні паритету прав незалежно від форм власності.

В умовах сьогодення прийняття рішень щодо забезпечення збалансованого, сталого і комплексного розвитку територій – складне завдання, яке передбачає виконання дуже багатьох міждисциплінарних завдань та участі великої кількості учасників (органів влади та місцевого самоврядування, землевласників, землекористувачів, суб'єктів господарювання).

Механізм встановлення обмежень використання земель, як регулятор забезпечення сприятливих умов життєдіяльності населення та сталого розвитку,

має вагоме значення. Одним із поширених напрямків застосування цього механізму є обмеження певних видів діяльності які спричиняють негативні наслідки на територіях або окремих земельних ділянках.

Потреба у встановленні обмежень використання земель обумовлена необхідністю збереження природних ресурсів; охороною історико-культурної спадщини; і навколишнього середовища; забезпеченням безпеки життєдіяльності і поліпшенням умов життя населення тощо. Декларацією Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 рік) визначено, що «...для досягнення стійкого розвитку захист навколишнього середовища повинен складати невід'ємну частину процесу розвитку і не може розглядатися у відриві від нього» [12]. Фактично обмеження використання земель є втручанням держави в права власності. Але воно є обґрунтованим з точки зору забезпечення гарантії вільного доступу до природних ресурсів, соціальних благ та спрямовані на забезпечення захисту загальних суспільних інтересів та прав всіх зацікавлених осіб.

Мета роботи полягає у дослідженні різноманітності обмежень землекористування та їх впливу на суспільне життя. В дослідженні проведений аналіз різноманітності обмежень землекористування, визначено підстави встановлення обмежень у використанні земель, проведено їх агрегацію та структурування за різними ознаками з урахуванням правових, просторових, соціальних, економічних та екологічних аспектів. В процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу, порівняння та системні методи.

Виклад основного матеріалу. Земельні ресурси, як соціально-економічна категорія, мають розглядатися в двох аспектах. З одного боку, земля як природний ресурс є вразливим ресурсом, та потребує проведення відповідних заходів щодо її захисту. З іншого – це об'єкт, що має властивість впливати на соціально-економічний розвиток і створювати багатство, як об'єкт майнових відносин.

Земельним законодавством України визначено, що обмеження може бути встановлено на земельну ділянку або її частину. Відомості про обмеження у використанні земель підлягають державній реєстрації у Державному земельному кадастрі (ДЗК) та оприлюдненню у вигляді відкритих даних. До ДЗК включаються такі відомості про обмеження у використанні земель: вид; опис меж; площа; зміст обмеження; опис режимоутворюючого об'єкта - контури, назви та характеристики, що обумовлюють встановлення обмежень (за наявності такого об'єкта); інформація про документи, на підставі яких встановлено обмеження у використанні земель. Варто зазначити, що це кореспондується зі Стратегією Кадастру 2034, де третьою ціллю зазначено що кадастрова система, пов'язана з більш широкими правовими та соціальними інтересами на землю і

містить інформацію про зареєстровані та незареєстровані права власності на землю, обмеження та обов'язки для інформаційної взаємодії між суб'єктами та прийняття обґрунтованих рішень щодо використання землі [2].

Тим не менш, національна кадастрова система України ще далека від завершення в частині наповнення і систематизації зведеної інформації про всі права на землю, обмеження і обов'язки.

В останні десятиріччя ХХ сторіччя пріоритетним напрямком встановлення обмежень стало забезпечення сталого розвитку територій. У 50–60-х рр. 20 ст. розвиток пов'язували лише з економічним прогресом та зростанням економічної ефективності. На початку 70-х рр. у зв'язку з несправедливим розподілом прибутків та зі зростанням кількості бідних у країнах, що розвиваються, питання соціальної справедливості були визнані такими ж важливими, як і питання зростання економічної ефективності. Проте зростаюче споживання природних ресурсів призвело до деградації довкілля й негативно вплинуло на здоров'я людей. Реальною загрозою стала проблема «меж зростання», на яку у 1972 році звернув увагу світової громадськості Римський клуб. Щоб уникнути екологічної кризи, до концепції розвитку необхідно було включити третю мету – збереження довкілля. Вперше це питання було порушено на Конференції ООН з довкілля людини (1972, м. Стокгольм), яка визнала актуальність екологічних проблематики. Розвиток суспільства має відбуватися за умови збереження природи [12].

Абсолютного права власності на землю не існує в жодній країні. У всьому світі існують обмеження прав власності на землю спричинено необхідністю:

- збереження природних ресурсів;
- забезпечення економічної ефективності розвитку території;
- забезпечення соціальної справедливості та захисту населення;
- збереження екологічної стабільності [15].

Зокрема, в Україні, після повномасштабного вторгнення Росії на територію України, виникла додаткова необхідність у встановленні обмежень щодо використання земель, пов'язані з бойовими діями, руйнуваннями і необхідністю відновлення територій.

У суспільстві має місце складна взаємодія найрізноманітніших, часто суперечливих інтересів використання земель і неодмінною умовою успішного розвитку є врахування цієї взаємодії, прогнозування її наслідків. В загальному, функціонування інституту обмежень при використанні земель становить систему взаємопов'язаних зобов'язань, які діють в інтересах сталого розвитку суспільства та інтересів 3-х осіб (землевласників, землекористувачів, суб'єктів господарювання).

У контексті збереження природних ресурсів, та раціонального використання земельних, водних, лісових та інших природних ресурсів, створення умов для їх збереження та відновлення визначено як одним з основних напрямів державної політики. Встановлення обмежень у використанні земель зачіпає економічні інтереси, а також впливає на соціальні умови населення. Забезпечення збалансованості економічної ефективності і екологічної стабільності є складним питанням і полягає в дотриманні заходів щодо зменшення наслідків від запланованої діяльності на навколишнє природне середовище при максимальному збереженні її результативності. Екологічний інтерес також вбачається в збереженні сприятливого для життя та здоров'я людини й розвитку суспільства довкілля. Це в свою чергу підтверджено одним із законодавчо визначених принципів охорони навколишнього природного середовища – гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей [9,10].

Важливим напрямом при дослідженні різноманітності обмежень у використанні земель є їх класифікація. Зокрема, класифікація сукупності обмеження у використанні земель на окремі типи на підставі науково обґрунтованих класифікаційних ознак є ефективним інструментом для систематизації, поглиблення та отримання нових знань щодо обмежень у використанні земель. Проаналізовані авторами норми законодавства та наукові роботи світової спільноти [1, 3, 4,6,8,10] свідчать, що обмеження у використанні земель включають як обмеження прав власності на землю, яке поєднує три складові: право володіння, право користування і право розпорядження, так і обмеження щодо використання земель, яке передбачає різного роду умови і заборони, виконання яких пов'язане з функціональним та цільовим використанням земельних ділянок й об'єктів, розташованих на них. Авторами було проведено дослідження законодавчо визначених в Україні обмеження щодо використання земель.

Одним із розповсюджених типів обмеження у використанні земель, пов'язаний з діяльністю режимоутворюючого об'єкта, навколо яких встановлюються різні зони обмежень. Такими видами обмежень можуть бути охоронна зона навколо території та об'єкта природно-заповідного фонду, об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури, зона санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання, санітарно-захисна смуга навколо промислового об'єкта. Наведений перелік є прикладами, але далеко не повний. Сутність і розміри зони дії обмежень залежать від особливостей режимоутворюючого об'єкта і регулюються нормативно-правовими актами.

Окрім цього, важливо зазначити, що обмеження у використанні земель можуть встановлюватися як навколо режимоутворюючих об'єкта, так і діяти в

межах самого об'єкту. В першому випадку це класичний варіант формування обмежень навколо об'єкту, в другому - обмеження виникає у разі надання об'єкту певного статусу. Наприклад, об'єкти історико-культурної спадщини, природно-заповідний фонд тощо. При цьому особливий режим використання земель поширюється на всі розташовані в межах таких територій та об'єктів землі незалежно від форми власності та цільового призначення. При такому підході забезпечується охорона об'єкта від неграничного впливу зовнішнього оточуючого середовища і запобігання будь-яких небажаних пошкоджень при його функціонуванні [7].

Проведений аналіз сукупності обмежень та їх особливостей в частині встановлення і набуття легітимності дозволили об'єднати їх в дві агреговані групи: обмеження які визначаються в процесі розробки землепорядної і містобудівної документації і чітко визначені нормативно-правовими актами.

Відповідно до цього існує два способи внесення відомостей про обмеження у використанні земель до ДЗК. В першому випадку обмеження у використанні земель є чинними з моменту державної реєстрації у Держаному земельному кадастрі, для здійснення якої необхідно розробити землепорядну або містобудівну документацію. В другому випадку встановлення обмежень не потребує державної реєстрації, а встановлюються безпосередньо законами та нормативно-правовими актами [17].

Зрозумілість і відкритість процесу встановлення обмежень має велике значення. У разі демократичного і зрозумілого оприлюднення інформації про обмеження, окрім відповідальних органів державної влади і місцевого самоврядування, до контролю за їх до-триманням залучається безпосередньо громадськість і населення, що є дуже вагомим фактором їх дотримання. Оскільки само по собі будь-яке обмеження є втручанням в права користування, які є складовою права власності, обізнаність власника в обмеженнях використання земельних ділянок визначає можливі напрямки їх використання і на пряму кореспондуються із потенційно прогнозованими прибутками.

Дослідження формування різних видів обмежень доводить, що, важливе значення при їх формуванні мають планувальні характеристики земельних ділянок або їх частин. В роботі виділено три типи планувальних характеристик, які на пряму визначають складність формування обмежень: лінійні, площинні або тривимірні. Прикладами лінійних обмежень можуть бути зони обмежень вздовж інженерних мереж; площинних - охоронна зона навколо промислового об'єкта або культурної пам'ятки, тривимірних - обмеження у використанні земель при використанні, як наземного так і підземного простору при забудові та іншому використанні (наприклад забору підземних вод, видобутку корисних копалин тощо). В результаті дослідження процедури встановлення різних типів

обмежень, стає зрозумілим, що за найбільш складними є тривимірні – обмеження, наступними є лінійні, потім площинні.

З точки зору контролю за дотриманням обмежень набуває вагомого значення правові питання. У разі державної і комунальної власності при вирішенні цих питань не виникає додаткових проблем. У разі приватної власності на землю, власник має бути проінформований про всі обмеження, які накладаються на його земельну ділянку. Враховуючи що обмеження не припиняють своєї дії при переході права власності на земельну ділянку, така інформація має бути вже зафіксована при набутті прав власності. Однак обмеження також можуть бути встановлені в процесі використання земельної ділянки. В такому випадку встановити обмеження на землях приватної власності можна тільки за згодою власника або через суд. Певні складнощі, наприклад, виникають при встановленні обмежень вздовж лінійних об'єктів великої протяжності, коли в зону їх дії можуть потрапляти землі всіх форм власності: державної, комунальної, приватної. Це можна пояснити недосконалістю процедурних питань встановлення обмежень на приватних землях. Для власника землі важливо розуміти термін дії того або іншого обмеження, щоб планувати майбутнє використання земель. З цієї точки зору варто розглядати безстрокові і строкові види обмежень. Прикладом строкового обмеження можна розглянути резервування земель для подальшого будівництва догори, який діє 10 років, після чого земельні ділянки мають бути викупленими або обмеження скасовано.

Мірою жорсткості обмеження, окрім обмеження функцій, може також виступати доступ в зону його дії, який може бути необмеженим або мати певні ступені обмежень. Наприклад, особливу групу становлять зони особливого використання, які утворюються навколо оборонних та військових об'єктів доступ до них обмежений для всіх окрім військових, або зони санітарної охорони навколо джерел водопостачання. Такий вид обмежень спрямований на запобігання і унеможливлення дій, які можуть зашкодити цим об'єктам безпосередньо при їх функціонуванні. На відміну від цього до пляжної зони або прибережної захисної смуги доступ вільний.

Проведені дослідження різних видів обмежень дозволили встановити вагомі фактори які визначають складність їх встановлення, і були покладені в основу класифікації. В результаті систематизації і структуризації сукупності обмежень авторами запропонована їх класифікація за різними класифікаційними ознаками, а саме: наявність режим утворюючого об'єкта; ступенем визначеності; планувальні характеристики; термін дії; форма власності на землю в зоні дії обмежень; режим доступу; статус об'єкта.

Висновки. Основними підставами для встановлення обмежень у використанні земель в Україні є необхідність збереження природних ресурсів;

забезпечення економічної ефективності розвитку території; забезпечення соціальної справедливості та захисту населення; збереження екологічної стабільності території; відновлення в післявоєнний період. Сукупність обмежень щодо використання земель в Україні можна структурувати за різними класифікаційними ознаками, що відображають складність їх встановлення. Дослідження різних видів обмежень ілюструє, що одне й теж обмеження може виконувати різні завдання.

Список використаних джерел

1. Barker, Kate (2006) Barker Review of Land Use Planning, Final Report – Recommendations, 5 Decem-ber, HM Treasury. ;
2. Cadastre 2034: Powering Land and Real Property represents the position and deliberations of the Intergovernmental Committee on Surveying and Mapping and has been produced by Geospatial Frame-works Pty Ltd, Darlington, Western Australia www.geospatialframeworks.com.au ;
3. Coad, L., A. Campbell, L. Miles, and K. Humphries (2008) The Costs and Benefits of Protected Ar-eas for Local Livelihoods: a review of the current literature. Working Paper. UNEP World Conservation Monitoring Centre, Cambridge, U.K. ;
4. Garrett Power, Constitutional Limitations on Land Use Controls, Environmental Regulations and Governmental Exactions (2013) U of Maryland Legal Studies Research Paper No. 2013-1. ;
5. Land Use Restrictions as Barriers to Entry (2008) the Competition Committee (Working Party No. 2 on Competition and Regulation). ;
6. Palmer, Robert; Nursey-Bray, Melissa (2007). "Rio Declaration on Environment and Develop-ment". In Robbins, Paul (ed.). Encyclopedia of Environment and Society. Vol. 4. Thousand Oaks: Sage Publications. pp. 1512–1514. ISBN 9781412927611. ;
7. Petrakovska O., Trehub M., Yu. Ye. Trehub, Yu.O. Zabolotna. (2022) Planning models of sanitary protection zone around mode-forming objects. Mining of Mineral Deposits. 2022. Vol. 5. P. 122-111. DOI:10.33271. ;
8. Petrakovska O. (2010). Restrictions of urban land use in Ukraine. FIG Congress 2010, Facing the Challenges – Building the Capacity Sydney, Australia, 11-16 April 2010 Viewed 2 April, 2020, (https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2010/papers/ts06e/ts06e_petrakovska_4491.pdf). ;
9. Petrakovska O. and Mykhalova M. (2018). Socio-economic and ecological aspects of land manage-ment in cities, ACTA Scientiarum Polonorum, Formatio Circumiectus Zeszyt 17 (4) 2018 pp. 103-109. ;

10. Petrakovska O., Dubnytska M. Structuring and Evaluation of the Factors Affecting the Efficiency of Decision Making Regarding the Use of Water Bodies. *Journal of Geography and Earth Sciences*. American Research Institute for Policy Development, 2019. Vol 7, No. 2. P. 1-14. ;
11. Petrakovska O., Mykhalova M. Land Use Limitations: Environmental and Socioeconomic Impacts. *Journal "BALTIC SURVEYING"* – 2020 – №13 pp.49-54 DOI: 10.22616/j.balticsurveying.2020.vol13.007. ;
12. Report of the United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5-16 June 1972 <https://digitallibrary.un.org/record/523249>. ;
13. Webster, Chris and Lawrence Wai-Chung Lai (2003) *Property Rights, Planning and Markets*. Edward Elgar: London, 2003. ;
14. Wilkie, D. S., G.A. Morelli, J. Demmer, M. Starkey, P. Telfer and M. Steil (2006) Parks and people: Assessing the human welfare effects of establishing protected areas for biodiversity conservation. *Conservation Biology* 20: 247-249.
15. Петраковська О.С., Тацій Ю.О. Девелопмент нерухомості та сталий розвиток міст. – К.: Видавничий дім «Кий», 2015. – 504 с.
16. Про затвердження Класифікації обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території. Постанова КМУ № 654 від 2.06. 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2021-%D0%BF#Text>
17. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру. Постанова Кабінету Міністрів № 1051, 17.10.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012>
18. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України 3038-VI в редакції 27.10.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>

Doctor of Science, Professor **Petrakovska Olga**,
PhD, associate Professor **Mykhalova Mariia**,
Kyiv National University of Construction and Architecture

STRUCTURING OF LAND USE RESTRICTIONS IN UKRAINE

Establishing land use restrictions as a mechanism for ensuring favourable conditions for the life of the population and sustainable development of territories is of great importance. The study analysed the diversity of restrictions on land use, determined the grounds for setting land use restrictions, carried out their aggregation and structuring according to various characteristics, taking into account legal, spatial,

social, economic and ecological aspects. During the research, methods of analysis and synthesis, comparison and system methods were used. Restrictions on land use are diversified in nature, size and grounds for establishment. The main basis for imposing restrictions on the land use in Ukraine is the necessity of natural resources preservation; ensuring the economic efficiency of territory development; ensuring social justice and protection of the population; environmental stability preservation territory restoration in the post-war period. The classification of land use restrictions is proposed depending on various classification features. The most significant among which are: presence of the mode-forming object as a basis for restriction; degree of determination; planning characteristics; validity term; ownerships of land in the area of limitations; access mode status for beneficiaries of specified benefits. The results of the study illustrate the need to further definition of the assessment of the impact of restrictions on social life.

Keywords: land use; restrictions; limitations; classification; signs

REFERENCES

1. Barker, Kate (2006) Barker Review of Land Use Planning, Final Report – Recommendations, 5 Decem-ber, HM Treasury. {in English}
2. Cadastre 2034: Powering Land and Real Property represents the position and deliberations of the Intergovernmental Committee on Surveying and Mapping and has been produced by Geospatial Frame-works Pty Ltd, Darlington, Western Australia www.geospatialframeworks.com.au. {in English}
3. Coad, L., A. Campbell, L. Miles, and K. Humphries (2008) The Costs and Benefits of Protected Ar-eas for Local Livelihoods: a review of the current literature. Working Paper. UNEP World Conservation Monitoring Centre, Cambridge, U.K. {in English}
4. Garrett Power, Constitutional Limitations on Land Use Controls, Environmental Regulations and Governmental Exactions (2013) U of Maryland Legal Studies Research Paper No. 2013-1. {in English}
5. Land Use Restrictions as Barriers to Entry (2008) the Competition Committee (Working Party No. 2 on Competition and Regulation). {in English}
6. Palmer, Robert; Nursey-Bray, Melissa (2007). "Rio Declaration on Environment and Develop-ment". In Robbins, Paul (ed.). Encyclopedia of Environment and Society. Vol. 4. Thousand Oaks: Sage Publications. pp. 1512–1514. ISBN 9781412927611. {in English}
7. Petrakovska O, Trehub M, Yu. Ye. Trehub, Yu.O.Zabolotna. (2022) Planning models of sanitary protection zone around mode-forming objects. Mining of Mineral Deposits. 2022. Vol. 5. P. 122-111. DOI:10.33271. {in English}

8. Petrakovska O. (2010). Restrictions of urban land use in Ukraine. FIG Congress 2010, Facing the Challenges – Building the Capacity Sydney, Australia, 11-16 April 2010 Viewed 2 April, 2020, {in English}
(https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2010/papers/ts06e/ts06e_petrakovska_4491.pdf)
9. Petrakovska O. and Mykhalova M. (2018). Socio-economic and ecological aspects of land management in cities, ACTA Scientiarum Polonorum, Formatio Circumiectus Zeszyt 17 (4) 2018 pp. 103-109. {in English}
10. Petrakovska O., Dubnytska M. Structuring and Evaluation of the Factors Affecting the Efficiency of Decision Making Regarding the Use of Water Bodies. Journal of Geography and Earth Sciences. American Research Institute for Policy Development, 2019. Vol 7, No. 2. P. 1-14. {in English}
11. Petrakovska O., Mykhalova M. Land Use Limitations: Environmental and Socioeconomic Impacts. Journal “BALTIC SURVEYING” – 2020 – №13 pp.49-54 DOI: 10.22616/j.balticsurveying.2020.vol13.007. {in English}
12. Report of the United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5-16 June 1972 <https://digitallibrary.un.org/record/523249>. {in English}
13. Webster, Chris and Lawrence Wai-Chung Lai (2003) Property Rights, Planning and Markets. Edward Elgar: London, 2003. {in English}
14. Wilkie, D. S., G.A. Morelli, J. Demmer, M. Starkey, P. Telfer and M. Steil (2006) Parks and people: Assessing the human welfare effects of establishing protected areas for biodiversity conservation. Conservation Biology 20: 247-249. {in English}
15. Petrakovska O.S., Tatsii Yu.O. Development nerukhomosti ta stalyyi rozvytok mist. – K.: Vydavnychiy dim «Kyiv», 2015. – 504 s. {in Ukrainian}
16. Pro zatverdzhennia Klasyfikatsii obmezhen u vykorystanni zemel, shcho mozhut vstanovliuvatysia kompleksnym planom prostorovoho rozvytku terytorii terytorialnoi hromady, heneralnym planom naselenoho punktu, detalnym planom terytorii. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 654 02.06.2021 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2021-%D0%BF#Text> {in Ukrainian}
17. Pro zatverdzhennia Poriadku vedennia Derzhavnoho zemelnoho kadastru. Postanova Kabinetu Ministriv № 1051, 17.10.2012 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012> {in Ukrainian}
18. Pro rehuliuвання mistobudivnoi diialnosti. Zakon Ukrainy 3038-VI v redaktsii 27.10.2022 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> {in Ukrainian}